

การศึกษานำร่อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงสภาพการจัดการศึกษาที่ได้จากการศึกษานำร่อง โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษากันพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2538 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2539 ด้วย การสังเกตสภาพแวดล้อม การสัมภาษณ์ครูผู้สอน และการวิเคราะห์เอกสารของโรงเรียน เช่น รบ.3-ค, คู่มือครู, แผนการเรียน และรายงานการดำเนินงานโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536-2539 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายและสภาพความเป็นจริงของโรงเรียนการศึกษา ซึ่งรายละเอียดของการศึกษาจะได้รายงานดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย เป็นโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษากันพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี ที่เปิดทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 มีจำนวน 12 โรงเรียน โดยส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ของโรงเรียนประถมศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายจึงเกี่ยวข้องกับอยู่ 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งแต่ละระดับการศึกษาได้จัดระบบการเรียนการสอนแตกต่างกันตามแต่ละหลักสูตรที่กำหนดเอาไว้

ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนได้จัดระบบการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 ได้กำหนดให้วิชาบังคับแกนของพลศึกษาคือ พ 101 พละนามัย1 ในกาเรียนพบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนวิชา อิมนาสติก คิดเป็นร้อยละ 92 โดยจำแนกเป็นร้อยละ 64 สอนทั้งภาคปฏิบัติและทฤษฎี และร้อยละ 36 สอนเฉพาะภาคทฤษฎี และโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาอื่น คิดเป็นร้อยละ 8 ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายปรากฏผล ดังเสนอตามตารางที่ 12 หน้า 72

ตารางที่ 12 แสดงข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา ปีการศึกษา 2538

ที่	โรงเรียน	คุณวุฒิของครูผู้สอน		สถานที่ฝึกพลศึกษา		จำนวน เบาะ ฮิมนาสติด
		สาขาอื่น	พลศึกษา	ห้องเรียน	อาคารเอนก ประสงค์	
1	โรงเรียนประชาสามัคคี	1	0	0	1	0
2	โรงเรียนบ้านสามใหญ่	0	1	0	1	4
3	โรงเรียนชุมชนบ้านหัวเรือ	0	1	0	1	2
4	โรงเรียนบ้านหนองจำนงค์	1	0	0	1	4
5	โรงเรียนโนนบ่อหวาสคินคำ	1	0	1	0	4
6	โรงเรียนบ้านปะลาว	1	0	0	1	4
7	โรงเรียนบ้านผาแก้ว	0	1	0	2	4
8	โรงเรียนปทุมวิภากร	0	1	0	2	4
9	โรงเรียนบ้านนาหมื่น	1	0	0	1	4
10	โรงเรียนบ้านนาเมือง	0	1	1	0	0
11	โรงเรียนบ้านปลาตุก	1	0	0	1	4
12	โรงเรียนบ้านหัวคำ	1	0	1	0	4
	รวม	7	5	3	11	38
	(ร้อยละ)	58	42	21	79	1 : 13

จากตารางข้างต้นปรากฏว่า ครูที่สอนวิชาพลศึกษา ร้อยละ 58 เป็นครูที่มีวุฒิทางสาขาวิชาอื่น และร้อยละ 42 เป็นครูที่มีวุฒิทางสาขาวิชาพลศึกษา สถานที่ฝึกพลศึกษา ร้อยละ 21 เป็นห้องเรียน และร้อยละ 79 เป็นอาคารเอนกประสงค์ ส่วนเบาะฮิมนาสติดเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนทั้งหมด 498 คน คิดเป็นสัดส่วนจำนวนเบาะต่อคน เท่ากับ 1 : 13

4.2 สภาพความเป็นจริงของโรงเรียนการศึกษา

จากข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนที่จะทำการศึกษา โดยพิจารณาจากโรงเรียนที่เปิดสอนวิชา อิมนาสติก ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ภาคเรียนที่ 1 มีสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติเป็นโรงพลศึกษาและเบาะอิมนาสติกจำนวนเหมาะสม มีครูผู้สอนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาพลศึกษาและทำงานร่วมกับผู้วิจัยในช่วงระยะเวลาอันได้ จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนการศึกษาจำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านผาแก้ว โรงเรียนปทุมวิทยากร และโรงเรียนชุมชนบ้านหัวเรือ ซึ่งในการนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงเฉพาะวิชาพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยจะบรรยายปรากฏการณ์ 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนการศึกษา ส่วนที่สองเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาอิมนาสติก และส่วนที่สามเป็นกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาอิมนาสติก ดังรายละเอียดที่เสนอต่อไปนี้

4.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนการศึกษา

โรงเรียนการศึกษาเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้เลือกเพื่อทำการศึกษาที่มีคุณลักษณะโดยทั่วไปใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนการศึกษาในส่วนของจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแต่ละแห่ง ดังต่อไปนี้

โรงเรียนบ้านผาแก้ว เป็นโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดกลาง ของกลุ่มโรงเรียนกุดลาด ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตั้งอยู่ห่างจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลฯ ประมาณ 15 กิโลเมตร มีการคมนาคมได้สะดวกเพราะโรงเรียนอยู่ติดกับถนนใหญ่ เปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยมีนักเรียนทั้งหมด 116 คน ครูและอาจารย์ที่ทำการทั้งหมด 5 คน เป็นครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคน

โรงเรียนปทุมวิทยากร เป็นโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ของกลุ่มโรงเรียนในเมืองอุบลฯ ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อยู่ติดกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลฯ มีการคมนาคมได้สะดวกเพราะโรงเรียนอยู่ติดกับถนนใหญ่และอยู่ในเขตของอำเภอเมือง เปิดทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยมีนักเรียนทั้งหมด 168 คน ครูและอาจารย์ที่ทำการสอนทั้งหมด 6 คน เป็นครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทุกคน

โรงเรียนชุมชนบ้านหัวเรือ เป็นโรงเรียนขนาดกลางของกลุ่มโรงเรียนหัวเรือ ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อยู่ห่างจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี ประมาณ 27 กิโลเมตร มีการคมนาคมได้สะดวกเพราะโรงเรียนอยู่ติดกับถนนใหญ่ เปิดทำการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยมีนักเรียนทั้งหมด 134 คน ครูและอาจารย์ที่ทำการสอนทั้งหมด 7 คน เป็นครูที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทุกคน

จากข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนการศึกษาข้างต้นเห็นได้ว่า คุณลักษณะของโรงเรียนโดยทั่วไปจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เป็นโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้เปิดทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้นโรงเรียนการศึกษาจึงมีสภาพโดยทั่วไปใกล้เคียงกันในเรื่องขนาดของโรงเรียน จำนวนครูผู้สอน และวุฒิการศึกษาของครูที่ทำการสอน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูวิชาการโรงเรียนทำให้ทราบว่า การเลือกครูที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นส่วนมากจะพิจารณาจากคุณวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน โดยเน้นครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สอดคล้องกับรายวิชาที่เปิดสอน แต่เนื่องจากครูที่ทำการสอนจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับรายวิชาที่จะทำการสอน ดังนั้นครูจึงต้องรับผิดชอบทำการสอนหลายรายวิชาตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน ส่วนเรื่องความแตกต่างของโรงเรียนการศึกษานั้น พบว่า ระยะทางการคมนาคมของโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนการศึกษาส่วนมากเป็นโรงเรียนที่ตั้งของศูนย์วิชาการของกลุ่มโรงเรียนที่สะดวกต่อการคมนาคมของโรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่ม

4.2.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาฮิมาสนิติก

การจัดการเรียนการสอนวิชาฮิมาสนิติก ของโรงเรียนการศึกษา ได้ดำเนินการตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.2.2.1 ระยะเวลาเรียน โรงเรียนได้แบ่งระยะเวลาเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ โดยภาคเรียนที่ 1 เปิดเรียนตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2538 ถึงวันที่ 15 ตุลาคม 2538 ปิดภาคเรียน 15 วัน และภาคเรียนที่ 2 เปิดเรียนตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2538 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2539 ปิดภาคเรียน 45 วัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาสอดคล้องกับระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยโรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนให้ครบ 20 สัปดาห์ แบ่งเป็นระยะเวลาที่ทำการเรียนการสอน จำนวน 18 สัปดาห์ ระยะเวลาวันหยุดกลางภาคเรียน จำนวน 1 สัปดาห์ และประเมินผลปลายภาคเรียน จำนวน 1 สัปดาห์ ซึ่งในทางปฏิบัติของโรงเรียนพบว่า ได้มีการปิดเรียนหลายวัน เช่น วันลูกเสือแห่งชาติ วันเข้าพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระบรมราชินีนาถ และการแข่งขันกีฬากลุ่มโรงเรียน ทำให้ระยะเวลาเรียนไม่ครบและทางโรงเรียนก็ไม่ได้ทำการสอนชดเชยแต่อย่างใด

4.2.2.2 การจัดระบบการเรียนการสอน โรงเรียนได้จัดระบบการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โดยโรงเรียนได้พิจารณาจัดครูเข้าสอนเป็นรายวิชาด้วยวิธีการคัดเลือกครูจากสาขาวิชาที่เรียนมา ประสบการณ์ ความถนัด ความสามารถพิเศษ รวมทั้งความสนใจของครูด้วย และครูที่ได้ทำการสอนระดับมัธยมศึกษา ส่วนมากยังคงทำการสอนระดับประถมศึกษาด้วย

4.2.2.3 การจัดวิชาเรียน โรงเรียนได้มอบหมายให้ครูวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นผู้พิจารณาจัดรายวิชาเรียนจากโครงสร้างของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยวิชา พลศึกษา เป็นวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้ให้โรงเรียนสอนในวิชาบังคับแกน วิชาบังคับเลือก และวิชาเลือกเสรี ซึ่งวิชา อิมนาสติก เป็นวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้เรียนในรายวิชา พ 101 อิมนาสติกขั้นเบื้องต้น เป็นวิชาบังคับแกน วิชา พ 022 อิมนาสติกขั้นกลาง เป็นวิชาบังคับเลือก และวิชา พ 027 อิมนาสติกขั้นสูง เป็นวิชาเลือกเสรี ซึ่งวิชาบังคับแกนและวิชาบังคับเลือกเป็นรายวิชาที่ทุกโรงเรียนต้องเปิดสอนเหมือนกัน ส่วนวิชาเลือกเสรีเป็นรายวิชาที่โรงเรียนเลือกเปิดสอนตามความต้องการของผู้เรียนและความพร้อมของโรงเรียน ดังนั้น การจัดวิชาเรียนโรงเรียนจึงได้จัดตามโครงสร้างของหลักสูตรกำหนดไว้

4.2.2.4 การจัดชั้นเรียน โรงเรียนได้รับนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งชายและหญิงเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักเรียนและครูวิชาการทำให้ทราบว่า นักเรียนที่เข้าเรียนต่อส่วนมากเป็นนักเรียนโรงเรียนเดิม โดยโรงเรียนได้จัดนักเรียนเข้าชั้นเรียนตามลำดับก่อนหลังของการสมัครเข้าเรียนและจัดนักเรียนคละกัน ซึ่งปรากฏว่าในปีการศึกษา 2538 มีนักเรียนที่เข้าเรียนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นโรงเรียนจึงได้จัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ห้องเรียน ดังรายละเอียดที่น่าสนใจตาม ตารางที่ 13 หน้า 76 ดังนี้

ตารางที่ 13 การจัดชั้นเรียนจำแนกตามโรงเรียนการศึกษา ปีการศึกษา 2538

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1		
		ม. 1/1	ม. 1/2	รวม
1	บ้านผาแก้ว	31	31	62
2	ปทุมวิทยากร	42	43	85
3	ชุมชนบ้านหัวเรือ	40	41	81
	รวม	113	115	228

4.2.2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนการศึกษาส่วนมากมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนมากต้องรับภาระสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชา สิมนาสติก ซึ่งถือเป็นรายวิชาที่ค่อนข้างยากในการที่ครูผู้สอนจะเลือกจัดกิจกรรมการเรียนสำหรับนักเรียน เนื่องจาก ขาดความชำนาญด้านทักษะปฏิบัติ และเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น ครูผู้สอนส่วนมากจึงเลือกเฉพาะกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จากคู่มือครูเป็นแนวทางการสอน โดยใช้วิธีปฏิบัติจริงด้วยการสาธิตของครูผู้สอนหรือนักเรียนที่ครูเห็นว่า มีความสามารถหรือทักษะที่ปฏิบัติเป็นตัวอย่าง ในการนี้ครูผู้สอนก็ขาดเทคนิคการให้คำแนะนำและช่วยเหลือเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างสมบูรณ์ และบางกิจกรรมครูเห็นว่า ยากเกินไปก็ให้นักเรียนอ่านหนังสือหรือดูรูปภาพเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจแทนการปฏิบัติจริงหรือไม่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมนั้น และจากการวิเคราะห์คู่มือครู พบว่า กิจกรรมการเรียนมีมากทำให้นักเรียนต้องใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติมากขึ้นและเพื่อให้นักเรียนส่วนมากสามารถปฏิบัติได้ ทำให้นักเรียนส่วนมากสอนไม่ทันตามกำหนดเวลาและบางรายจุดประสงค์การเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนได้ให้ข้อคิดเห็นว่า เนื้อหาและบางรายจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชา สิมนาสติก ค่อนข้าง

ซากและอาจเกิดอันตรายแก่นักเรียนได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงไม่เห็นตามเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างกลุ่มโรงเรียน ส่วนด้านพฤติกรรมของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนค่อนข้างมาก แต่ด้วยข้อจำกัดอันเนื่องจาก ความสามารถของครูผู้สอนและอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการฝึกปฏิบัติทักษะ นอกจากนี้ยังพบว่า บางครั้งครูผู้สอนก็ไม่ได้ทำการสอนตามจุดประสงค์การเรียน แต่จะปล่อยให้นักเรียนไปเล่นกีฬาหรือทำอย่างอื่นแทนตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล

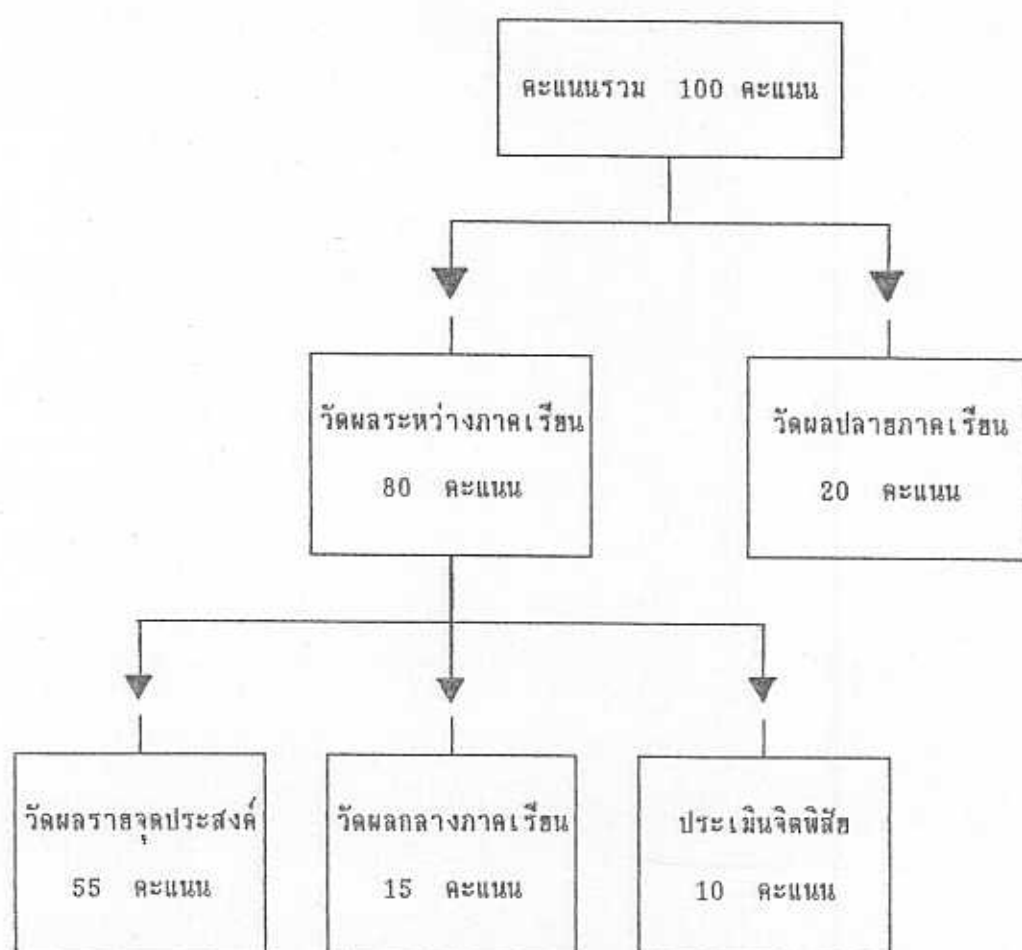
4.2.2.6 สื่อประกอบการเรียนการสอน ในรายวิชาพลศึกษาจำเป็นต้องมีสื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนจะต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะวิชาฮิมนาสติดนั้นจำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติ โดยอาศัยอุปกรณ์ประกอบการเรียน คือ เบาะฮิมนาสติด เพื่อป้องกันอันตรายหรืออุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน จากข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนพบว่า อัตราส่วนระหว่างเบาะต่อนักเรียนค่อนข้างมากและขาดการดูแลรักษาทำให้เบาะฮิมนาสติดชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ ส่วนเอกสารประกอบการเรียน เช่น หนังสือเรียนทางโรงเรียนมีจำนวนจำกัดและจะเก็บไว้ในห้องสมุดเพื่อให้นักเรียนยืมเรียน ส่วนคู่มือครูได้จากการจัดทำของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ร่วมกับศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 จัดทำเมื่อปีการศึกษา 2534 โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้แจกให้โรงเรียนเพื่อนำไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนทุกโรงเรียน

4.2.3 กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาฮิมนาสติด

ตามแนวปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้โรงเรียนที่สอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาภายในจังหวัดตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2534 เพื่อประโยชน์ทางด้านการบริหารงานวิชาการ และการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน ในกรณีนี้โรงเรียนที่เปิดสอนตามหลักสูตรดังกล่าว ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนจึงได้แบ่งกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม และโรงเรียนการศึกษาได้เป็นสมาชิกกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มที่ 1

4.2.3.1 การจัดระบบการวัดและประเมินผลการเรียน โรงเรียนนรณศึกษาใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งโรงเรียนได้จัดให้มีการวัดผลรายจุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดผลกลางภาคเรียน การประเมินจิตพิสัย และการวัดผลปลายภาคเรียน โดยครูได้ทำการทดสอบตามระยะเวลาของกลุ่มโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้

4.2.3.2 การกำหนดอัตราส่วนของคะแนนวิชาอิมินาสติ คณะครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดสัดส่วนของคะแนนในแต่ละรายวิชาเพื่อให้แต่ละโรงเรียนได้คิดเป็นแนวทางปฏิบัติ ในการนี้กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลฯ กลุ่มที่ 1 ได้กำหนดอัตราส่วนอัตราส่วนคะแนน การวัดผลระหว่างภาคเรียนกับการวัดผลปลายภาคเรียนเป็น 80:20 ดังเส้นอัตราส่วนที่ 14

ภาพที่ 14 อัตราส่วนคะแนนของวิชาอิมินาสติ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 1

จากภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การกำหนดอัตราส่วนของคะแนนวิชาฮิมาสาติค ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การวัดผลระหว่างภาคเรียน และการวัดผลปลายภาคเรียน โดยในส่วนของการวัดผลระหว่างภาคเรียนนั้นได้มีการจำแนกการวัดผลออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวัดผลจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่วนที่สองเป็นการวัดผลกลางภาคเรียน และส่วนสุดท้ายเป็นการประเมินจิตพิสัย โดยกำหนดคะแนนแต่ละส่วนเป็น 55, 15 และ 10 คะแนน ตามลำดับ

4.2.3.3 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาฮิมาสาติค กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาได้วิเคราะห์จุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา แล้วกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับโรงเรียนภายในกลุ่มฯ นำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังแสดงตามตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 14 จุดประสงค์การเรียนรู้วิชาฮิมาสาติค ปีการศึกษา 2538

ข้อที่	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนคาบ
1	บอกประโยชน์ และหลักการเสริมสร้างสุขภาพ พร้อมประวัติฮิมาสาติคได้	1.0
2	บอกหลักและปฏิบัติการออกกำลังกายที่ถูกต้องและปลอดภัยได้	1.0
3	บอกวิธีการบริหารกายและแสดงท่ากายบริหารได้	1.0
4	บอกวิธีและปฏิบัติการดูแลรักษาอุปกรณ์ได้	0.5
5	บอกและปฏิบัติมารยาทของการเป็นผู้เล่นและผู้ดูที่ดีได้	0.5
6	บอกวิธีและปฏิบัติการล้างตัวได้	2.0
7	บอกวิธีและปฏิบัติการนวดตัวได้	5.0
8	บอกวิธีและปฏิบัติการยืดตัวได้	1.0
9	บอกวิธีและปฏิบัติการลงสู่พื้นได้	2.0
10	บอกวิธีและปฏิบัติการทรงตัวได้	2.0
11	บอกวิธีและปฏิบัติการเหวี่ยงตัวได้	2.0
	รวม	18.0

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ใช้เวลาเรียนมากที่สุดคือข้อที่ 7 และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ใช้เวลาน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 4 และ 5 ซึ่งใช้เวลาเรียนร่วมกัน

4.2.3.4 การวัดและประเมินผลการเรียนวิชา อิมนาสติด โรงเรียนได้ดำเนินการโดยใช้ระเบียบฯ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งในการนี้ ครูได้ทำการปฐมนิเทศนักเรียน โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ รายละเอียดเกี่ยวกับการสอน การตัดสินผลการเรียน เกณฑ์การให้ระดับผลการเรียน และเงื่อนไขของการเรียน ให้นักเรียนทราบก่อนทำการเรียนการสอน

ก. การประเมินผลระหว่างเรียน

(1) การประเมินผลก่อนเรียน จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนได้ให้ความเห็นว่า นักเรียนที่สมัครเข้าเรียนส่วนมากเป็นนักเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว จึงทำให้ทราบสมรรถภาพหรือทักษะพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนได้เป็นอย่างดีและเวลาเรียนค่อนข้างน้อย ทำให้ครูผู้สอนส่วนมากไม่ได้ทำการประเมินผลก่อนเรียน

(2) การวัดผลรายจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูผู้สอนส่วนมากยังจุดประสงค์การเรียนรู้ตามกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษากำหนด ทั้ง 11 จุดประสงค์ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทุกรายจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้กำหนดน้ำหนักคะแนนและวิธีการวัดผลไว้แล้ว กล่าวคือ ให้ครูผู้สอนทำการทดสอบภาคปฏิบัติตามน้ำหนักคะแนนแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนทำให้ทราบว่า ครูผู้สอนส่วนมากไม่อาจจะทำการวัดผลได้ทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนค่อนข้างประสบปัญหาด้านทักษะปฏิบัติ เนื่องจาก จุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อ ครูผู้สอนเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติได้ยากและอาจทำให้นักเรียนเกิดอันตรายก็จะมีกิจกรรมอื่นมาทดสอบแทนแล้วบันทึกให้คะแนนในจุดประสงค์ฯ นั้น ส่วนวิธีการวัดผลจะกระทำภายหลังสิ้นสุดการสอนของจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้นักเรียนสอบปฏิบัติเป็นรายบุคคลแล้วครูสังเกตการปฏิบัติของนักเรียนและให้คะแนนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในการนี้ครูไม่มีเครื่องมือประกอบการวัดผลและเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน ส่วนมากขึ้นอยู่กับความชำนาญและประสบการณ์ของครูผู้สอนแต่ละคน ดังนั้น การให้คะแนนจึงมีความเที่ยงค่อนข้างต่ำและเป็นอัตนัยค่อนข้างมาก

(3) การวัดผลกลางภาคเรียน โรงเรียนได้ทำการทดสอบกลางภาคเรียนช่วงระหว่างสัปดาห์ที่ 10-11 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละโรงเรียน โดยวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่กำหนดไว้ ในการนี้ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดเวลาสอบ

จัดทำร่างสอบและกำหนดห้องสอบ จากนั้นครูผู้สอนแจ้งให้นักเรียนเตรียมตัวสอบ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนทำให้ทราบว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กลุ่มโรงเรียนได้กำหนดให้ทุกโรงเรียนทำการทดสอบกลางภาคเรียน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 7 โดยทำการสอบภาคปฏิบัติเช่นเดียวกับการวัดผลจุดประสงค์การเรียนรู้ และพบว่า มีบางโรงเรียนครูผู้สอนทำการสอบภาคทฤษฎีโดยใช้แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ครูสร้างขึ้นจากแนวข้อสอบของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา นอกจากนั้น บางโรงเรียนไม่ได้ทำการสอบตามจุดประสงค์ของกลุ่มโรงเรียนแต่นำจุดประสงค์ข้ออื่นมาทำการทดสอบแทน

(4) การประเมินผลพฤติกรรมด้านจิตพิสัย จากการกำหนดอัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนของกลุ่มโรงเรียนกำหนดไว้ คือ ร้อยละ 80 ส่วนหนึ่งกำหนดเป็นคะแนนการประเมินผลด้านจิตพิสัย ร้อยละ 10 ทั้งนี้ เพื่อบ่งชี้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี ซึ่งคุณลักษณะหรือพฤติกรรมด้านจิตพิสัยดังกล่าวครูผู้สอนหรือโรงเรียนเป็นผู้กำหนดขึ้น จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนทำให้ทราบว่า การกำหนดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมครูจะกำหนดตามวิชา เช่น ระเบียบวินัย การแต่งกาย การมาเรียน และความรับผิดชอบ เป็นต้น ส่วนวิธีการวัดผลครูผู้สอนส่วนมากใช้การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนตลอดภาคเรียน โดยไม่มีเครื่องมือประกอบการสังเกตที่บันทึกเป็นหลักฐานและเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน การให้คะแนนได้บันทึกภายหลังการวัดผลปลายภาคเรียนแล้ว ซึ่งครูผู้สอนจะพิจารณาพร้อมกับคะแนนการประเมินผลการเรียนทั้งหมด โดยมีความคิดเห็นเหมือนกันว่า เป็นการให้คะแนนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น การให้คะแนนด้านจิตพิสัยของครูผู้สอนส่วนมากอยู่ในระดับ ค่อนข้างสูง คือ ช่วงระหว่าง 7-9 คะแนน

ข. การประเมินผลปลายภาคเรียน

(1) การวัดผลปลายภาคเรียน โรงเรียนได้จัดการสอบปลายภาคเรียนในสัปดาห์ที่ 20 ของภาคเรียน โดยวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนมัศึกษากำหนดไว้และเลือกจุดประสงค์ที่ครอบคลุมการเรียนรู้มาทำการวัดผลปลายภาคเรียน ในการนี้โรงเรียนได้ให้ครูฝ่ายวิชาการโรงเรียนเป็นผู้จัดทำกำหนดการสอบพร้อมกับแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมห้องสอบ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนทำให้ทราบว่า ส่วนมากโรงเรียนใช้แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ซึ่งครูผู้สอนได้สร้างจากแนวข้อสอบของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาไปทำการสอบกับนักเรียนตามกำหนดการของโรงเรียน จากนั้นนำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนนเป็นรายบุคคล แล้วนำคะแนนที่ได้ไปรวมกับคะแนนระหว่างภาคเรียนเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์

การให้ระดับผลการเรียน ส่วนสภาพการดำเนินการทดสอบ พบว่านักเรียนไม่ค่อยให้ความสนใจในการทำแบบทดสอบมากนัก ซึ่งเห็นได้จากการทำแบบทดสอบนักเรียนใช้เวลาน้อยกว่าที่กำหนด และส่วนมากจะซัดตามกันระหว่างทำแบบทดสอบ เมื่อทำแบบทดสอบเสร็จครูได้อนุญาตให้นักเรียนจากห้องสอบก็มักจะส่งเสียงดังทำให้รบกวนสมาธินักเรียนคนอื่น

(2) การตัดสินผลการเรียน ครูผู้สอนนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลระหว่างภาคเรียนซึ่งได้แก่ คะแนนวัดผลรายจุดประสงค์การเรียน คะแนนวัดผลกลางภาคเรียนและคะแนนประเมินจิตพิสัยรวมกับคะแนนสอบปลายภาคเรียนเพื่อตัดสินผลการเรียน จากนั้นนำคะแนนจากอัตราส่วนระหว่างคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียนที่มีผลรวมเป็น 100 ของนักเรียนไปเทียบกับเกณฑ์การให้ระดับผลการเรียน ซึ่งใช้เกณฑ์การให้ระดับผลการเรียนเหมือนกันทุกรายวิชา คือ ระดับผลการเรียน "4" ช่วงคะแนน 80-100, ระดับผลการเรียน "3" ช่วงคะแนน 70-79, ระดับผลการเรียน "2" ช่วงคะแนน 60-69, ระดับผลการเรียน "1" ช่วงคะแนน 50-59 และระดับผลการเรียน "0" ช่วงคะแนน 0-49 จากนั้นครูผู้สอนบันทึกระดับผลการเรียนลงในสมุดประเมินผลรายวิชา (รบ.3-ด) แล้วจัดส่งให้ครูฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนลงนามอนุมัติผลการเรียนดังกล่าว แล้วครูผู้สอนนำผลที่ได้ไปแจ้งให้นักเรียนทราบพร้อมกับประกาศให้นักเรียนที่ได้ ระดับผลการเรียน "0" หรือ ผลการเรียน "ร", "มส" หรือ "มผ" ติดข้อสอบแก้ตัวหรือขอแก้ผลการเรียนเป็นรายกรณี ซึ่งจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและศึกษาหลักฐานการให้ระดับผลการเรียน เช่น รบ.3-ด.และแบบประเมินผลการเรียน พบว่า นักเรียนได้ระดับผลการเรียน "4", "3" และ "2" ค่อนข้างมาก ส่วนระดับผลการเรียน "1" ค่อนข้างน้อย และระดับผลการเรียน "0" ไม่มี โดยโรงเรียนได้ใช้เกณฑ์ขั้นต่ำ คือ ร้อยละ 50 ของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียนและช่วงคะแนนอื่น ๆ ใช้ตามเกณฑ์ของกรมวิชาการกำหนดไว้

จากการศึกษานำร่องโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทำให้ผู้วิจัยทราบว่า โรงเรียนมีการจัดการศึกษาอยู่ในรูปแบบเดียวกัน โดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เป็นแนวทางการดำเนินงานและจากข้อมูลพื้นฐานได้ชี้ให้เห็นสภาพความแตกต่างของแต่ละโรงเรียน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนั้นเห็นได้ว่า ปัญหาสำคัญที่สุดก็คือ ครูที่ทำการสอนในวิชาผลึกษาส่วนมากไม่ได้จบการศึกษาสาขาวิชาผลึกษาและมีความสามารถยังไม่ดีพอที่จะเข้าใจถึง

ธรรมชาติของวิชาพลศึกษา โดยเฉพาะวิชาอิมนาสติก จำเป็นจะต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะและความชำนาญการเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการเลือกโรงเรียนเพื่อทำการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและได้พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนการศึกษาส่วนมากมีสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ โรงเรียนได้จัดรายวิชาเรียนพลศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ระยะเวลาเรียนพบว่า โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้หลักสูตร เพราะเวลาเรียนไม่ครบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้จัดการสอนชุดเช้าในกรณีที่ปิดเรียน และการจัดระบบการเรียนการสอน ปัญหาที่พบคือ ครูผู้สอนพลศึกษาต้องรับผิดชอบการสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่วนการจัดชั้นเรียนปรากฏว่า นักเรียนมีจำนวนมากทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างครบถ้วน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ยังพบว่า ครูผู้สอนขาดทักษะและความชำนาญการในการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อพัฒนาการของนักเรียน ตลอดจนสื่อประกอบการเรียนการสอนขาดแคลนโดยเฉพาะเบาะอิมนาสติก ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนการจัดกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนผู้วิจัยได้พบว่า แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียน การจัดระบบการวัดและประเมินผล และอัตราส่วนคะแนนและจุดประสงค์การเรียนรู้อิมนาสติกได้ยึดถือหลักการปฏิบัติของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นเกณฑ์ ซึ่งจากสภาพปัญหาที่พบคือ ครูผู้สอนส่วนมากขาดความรู้ความเข้าใจในเกี่ยวกับระเบียบการประเมินผลการเรียน ในส่วนของการวัดและประเมินผลการเรียนปรากฏว่า การวัดผลระหว่างภาคเรียนนั้นครูผู้สอนไม่ได้ทำการประเมินผลก่อนเรียน เนื่องจากเวลาค่อนข้างจำกัด ส่วนการวัดผลรายจุดประสงค์การเรียนรู้อิมนาสติกครูผู้สอนใช้ดุลยพินิจของตนเองเป็นเกณฑ์การประเมินผล ส่วนการวัดผลกลางภาคเรียนพบว่า ครูผู้สอนไม่ได้ทำการวัดตามจุดประสงค์ของกลุ่มโรงเรียนที่กำหนดไว้ และการประเมินจิตพิสัยปรากฏว่า ครูผู้สอนขาดเครื่องมือประกอบการประเมินและให้คะแนนค่อนข้างสูง ส่วนการวัดผลปลายภาคเรียนพบว่า ครูผู้สอนส่วนมากเลือกใช้แบบทดสอบที่วัดด้านความรู้เท่านั้น

จากข้อมูลข้างต้นกล่าวได้ว่า สภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุบลราชธานี สามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่งด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนยังประสบปัญหาที่สำคัญคือ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการใช้หลักสูตร

ครูที่สอนในราชวิทยาลัยศึกษาขาดความรู้ความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและต้อง
 ทำการสอนหลายระดับทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบ ประเด็นที่สองด้าน
 กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน ครูส่วนมากขาดความรู้ ความเข้าใจด้านระเบียบการ
 ประเมินผล ไม่ได้ทำการประเมินผลก่อนเรียน ขาดเครื่องมือในการวัดสมรรถภาพของนักเรียน
 ซึ่งเห็นได้จากวิธีการวัดผลส่วนมากครูใช้การสังเกตและให้คะแนนตามความรู้สึกของครูผู้สอนโดย
 ขาดเครื่องมือและหลักเกณฑ์การของให้คะแนนที่ชัดเจน เพราะการให้คะแนนของกวีนิพนธ์นาสติด
 จะเน้นการแสดงผลของพฤติกรรมตามรูปแบบอย่างถูกต้องและสวยงาม เกณฑ์การให้คะแนนจึง
 จำเป็นจะต้องพิจารณาทั้งกระบวนการและผลงานไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้นการพัฒนากระบวนการ
 วัดและประเมินผลการเรียนวิชานิพนธ์นาสติดของผู้วิจัย จึงเน้นการใช้วิธีการและสร้างเครื่องมือวัด
 ให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้นักเรียน โดยจะใช้หลักเกณฑ์การการวัดผลด้านทักษะทั้งวิธี
 การและผลการปฏิบัติประกอบกัน ซึ่งจะพิจารณาจากแนวทางการตัดสินให้คะแนนกวีนิพนธ์นาสติด
 เป็นสำคัญ ซึ่งคาดหวังว่า ผลที่ได้จากการพัฒนาจะเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนวิชานิพนธ์นาสติด
 ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานต่อไป